

ΟΙ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΙ ΜΑΣ ΗΡΩΕΣ

Ο ΠΑΠΠΑΝΙΚΟΛΗΣ

Ο Ψαριανός πυρπολητής και τα κατορθώματά του. Μιά τραγωδία στην Κωνσταντινούπολη. Ο Παππανικολής και η ναυμαχία της Έρυσσού. Μιά προσαγή με την τρομπήρινα. Παππανικολής και Κανάρης. Ορβίος, με τη σπάθα στο χέρι. Στα χρόνια του Όθωνος. Ο θάνατός του.

στράτευσε κατά της Αιγύπτου, άρχετα Ψαριανά καράβια βρέθηκαν μέσα στο λιμάνι της Αλεξανδρείας κι' αποκλείστηκαν εκεί για καιρό. Και η γυναίκες των Ψαρών, η καπετάνισσες τραγουδούσαν :

Έλατε η Αλεξάνδρειανές να περιωχζοθούσε
μ' ένα καράβι Ψαριανό να πάμε να τους βρούμε.
Έλα Αγκερσούστην κάμαρα, και σὸν, Καλή, στην πλώρη
και Δεσποινού Μακροδάινα να παίξω το τιμόνι,
Μαρία του Χατζή Αντιγρά πάνω στὰ κατόρτια!...

Από την τελευταία αυτή είχε την καταγωγή του ο ήρωας Δημήτρης Παππανικολής, που θα διηγηθούμε τα θαυμαστά έργα του.

Από μικρός μπήκε στο πατρικό καράβι, κι' ήταν ένας από τους τολμηρότερους μούτσους απ' όσους είδε ποτέ ο ναυτικός κόσμος να σκαρφαλώνουν, σά μαϊμουδάκια, στην κορφή των καταρτίων. Δεκάξη χρονών έκανε το πρώτο άνδραγαθιά του, στην Κωνσταντινούπολη. Βρισκότανε τότε με το καράβι τους, άραγμένο, σε μία έρημη μεριά, για καθαρισμό, οι άλλοι είχαν βγει έξω στη στεριά και είχαν άφρησι το Δημήτρη να το φυλάει. Εκεί κατά το βράδυ, ένας πελώριος Αράπης πήδαε μέσα στο καράβι. Ο Δημήτρης, κρύβοντας πίσω του ένα μαχαίρι, τον προστάζει να βγει άμέσως έξω και ο άράπης—που είχε ρθει για να κλέψει όρμα κατά του έφηβου, αλλά πέφτει επάνω στο ψαριανό μαχαίρι. Με μία κλωτσιά, ο Παππανικολής πετὰ το πτώμα στη θάλασσα και περιμένει άταραχος τους διούους του. Μόλις ήρθαν και τους διηγήθηκε τι συνέβη, άποφασίζουν να φύγουν και έτσι κάνουν πανιά, πριν οι Τούρκοι ανακαλύψουν το φρόνο.

Δεκαεννέα έτών ο ήρωας μας ήταν σύζυγος της ώραιας Μαρίας Καλλάρη, και πλοίαρχος. Στις 20 Ιουνίου 1821 έβριχε στα νερά το πρώτο του ιδιόκτητο καράβι, τη Σειράμα, μήκρους 80 ποδών Άγγλικών.

Είχε πιά βροντήσει το τουφέκι της επανάστασης. Στη στεριά οι πολεμιστάι, στη θάλασσα οι ναυτικοί, χτυπούσαν τον ώς στα χιές τέρνανο του Έλληνικού Γένους. Η Εύρωπη παρακολουθούσε κατάπληχτη από θαυμασμό. Ένας στόλος από πενήντα πλοία και 15 μύτινα, διηρημένοι σε τρεις μοίρες, έφρενε από τα Ψαρά να πάει να ναυμαχήση τον Τούρκο. Στα καράβια αυτά—που ώς τα χιές κυβαλούσαν σιτάρι από τη Μαύρη Θάλασσα—η Επανάσταση είχε βάλει 84 κανόνια, και τα τρία ναυτικά μας νησιά το άνθος της νύχτης τους και της παλληκαριάς τους. Οι Έλληνες άπαντοίως τον Τουρκοικό στόλο στα νερά της Μυτιλήνης. Άλλ' ως άφίσσουμε να διηγηθώ τα παρακάτω ένας τουρκομάχος αυτότης ο Π. Σοφιανόπουλος: «Έν των διωρότων, από τον Άρναουτ Μπαϊρατζήρη διοικούμενος και πολεμοφόδια στα Τουρκοικά φρούρια μετακομίζον, οι Έλληνες το άποχωρήσαν επιδειξίως από τ' άλλα, και το βιάζον να προσφύγει εις τα δικά της Μυτιλήνης παράλια, κατά τον λιμένα της Έρυσσού... Εκεί, άφου το έπολιορζήσαμε ήμερας τρεις, άφου εκάυσαμεν δύο μπουρλότα κατ' αύτου έπι ματαιώ, ετοιμάσθησαν οι Ψαρο-Πετζο-Υδρωίται έπι τέλους να επανέλθουν εις τα ίδια προς έξασφάλισιν των οικογενειών των. Εύρισκόμεθα τότε εις το πλοιον του Καπετάν Άποστόλη υιού, δεαν άκούσαμε τον γέροντα πατέρα τούτου να φωνάζη με την τρομπήρινα του από το έδικόν του καράβιον :

- Βρε Νικολή!... Βρε Νικολή! Βρε Παππανικολήηηη!...
- Ορίστε, μάριμα... Τι θέλεις ;
- Βρε, δέν πώς να το κάψης εκείνο το μαγκούφιζο, για να γλυτώσουμε και να πάμε στην έρημιά μας ;
- Ποιό, μάριμα ;
- Αυτό, βρε, το μαγκούφιζο, το τουρκοζάραβο !
- Μήπως εινε βάρκα... εινε ο Παππανικολής.

Είπε, ζάρωσε τα φρούδια για μία στιγμή, μα σγκαίρια άποφάσισε να έκτελεση τη διαταγή του θείου του, καπετάν Άποστόλη.

Ήταν ώραια ήμερα, καλοκαιριάτικη, 8 | 12 το πρωί. Ο Παππανικολής μπαίνει σ' ένα καράβι με τους πιο διαλεχτούς ναύτες του και τραβώνταε πίσω του το πυρπολικό—βουτηγμένο στο κατόρτι, γεμάτο νίτρο—διευθύνεται έναντιον του Τουρκοικού διωρότου, που ήταν κάτω από την προστασία του φρουρίου. Από το φρούριο και το διωροτο, οι Τούρκοι για μία στιγμή σάστησαν, γρήγορα όμως συνέρχονται, άλαλάζουν, οίχουν κανονίες. Οι Ψαριανοί προχωρούν άταραχοι, πλησιάζουν, ο Παππανικολής κολλάει το μπουρλότο στο Τουρκοικό και βάζει φω-

τιά. Το πυροτέχνημα εινε μεγαλοπρεπέστατο, η φλόγες άνεβαίνουν στον ουρανό... Και οι ναύτες του Έλληνικού στόλου, άνερασμένοι στα ξόρτια ζητωκραυγίζουν την δόξα του νέου ήρωα!... Ήταν το πρώτο ναυτικό κατόρθωμα του Άγώνος.

Γλυκάθηκε από το κρασί της δόξας ο Παππανικολής κι' όλο να καιή Γούρτζικα καράβια ή ήλε. Γ' αύτο δεαν ο Κανάρης γέρισε τροπαιοχους από τα νερά της Χίου και οι Ψαριανοί τον άποθήσαν, δέν ζωντήθηκε και ειπε με παράπονο: «Η Δημογεροντία διάλεξε δυό: Έμένα και τον Κανάριο» κληρος έπρεσε να πέση, κι' όποιος έβγαине θά πήγαине. Άς όψεται ο Αντρέας ο Γιαννίτης... Αυτός με δολιευτηκε κι' έδωσε τίν κληρο στον Κωνσταντή.

Μιά άλλη ρορά όμως ο Παππανικολής, σε όμοια περιστασι, δέν περιορίστηκε σε άπλη παράπονο, αλλά θυμήσε στο σωστά ! Ήταν Άύγουστος του 1824. Ο Έλληνικός στόλος ένωμένος, ειπεε κατά την Άλικαρνασσό, δεαν η τουρκική άμοδα λούφαζε κρημένη. Ο Παππανικολής μαθαίνει ότι ο Ψαριανός Ναύαρχος όπως έόσερα πυρπολικά, μαζί με άλλα πολεμικά, να πάνε την νύχτα να χτυπήσουν τους Τούρκους. Τρέχει ο Παππανικολής στο Ναύαρχο και τον ερωτάει αν είν' αλήθεια.

- Δημήτρη μου, άπαντιά ο Ναύαρχος, σάν παλληκάρι που εισαι σε φύλαξα για άλλη καλύτερη ώρα και γι' αύτο έβαλα το Βρατσάνο και το Βρούλο.

Και ο Ναύαρχος τούδιω με το χέρι μα ο Παππανικολής δέν το δεχτηκε.

- Μ' άδίηστε, του ειπε, και λοιπόν σ' άφήνω για!...

Γέρισε στο καράβι του, άνεισε πανιό, τραβώντας μόνος του κατά τον έχθρό... Μόλις τιν ειδαν από ήψηλα, από τα κάστρα της Άλικαρνασσού οι Τούρκοι φρουροί, έδωσαν σινάλο στην Άρμάδα. Ο Ψαριανός Ναύαρχος, με τα δικά του σήματα, τότε προστάζει να γυρίση πίσω, μα ο θυμωμένος Παππανικολής δέν άκούει... Τότε πιά οι τρεις έλληνες ναύαρχοι—κόνοντες την άνάγκην φιλοτιμία—προστάζουν και τ' άλλα πυρπολικά να ακολουθήσουν τον Παππανικολή. Άρχζει ή ναυμαχία, και οι στόλοι του Ίμπραήμ και του Χορρίφ Πασά, φεύγουνε κρηνημένοι, με τα ξόρτια σπασμένα από τις ψαριανές μάλας.

Αν το παραπάνω έπεισόδιο μας δείχνει τον ήρωά μας άπειθαρχο, ύδαεις όμως ένα άλλο που φανερώνει ότι άγαπούσε σά θρησκεία του την πειθαρχία.

Στα 1822, μήνα Σεπτεμβριου, ο Παππανικολής, έκτελώντας διαταγή της Επανάστασης είχε βγει για καταδρομές (κοψορα) στα παράλια της Μικρής Ασίας. Σε κάποιο μικρό λιμάνι, οι ναύτες του πιάσανε κάτι μικρά σφουγγαράκια καιγια και τους πήσαν τα σφουγγάρια τους. Μόλις τώμαθε ο καπετάνιος τους θυμήσε, γιατί κάνανε την πράξι αυτή χωρίς να τον ρωτήσουν. Στέλνει άμέσως το ποτήσιο του και φέρνει όλα τα σφουγγάρια στην πρύμη. Οι ναύτες έστειλαν επιτροπή και ζητήσανε τα σφουγγάρια πίσω—«τα λάφραά τους» λέγανε. Ο Παππανικολής άγρίει με: «Σύρε κάτου στην καμπίνα μου, λεί το μούτσου και φέρε μου το σταθί μου!». Άμα ο μικρός έξετέλεσε τη διαταγή, ο Παππανικολής, κρατώντας γυμνή τη φοβερή σπάθα, στάθηκε κοντά στα σφουγγάρια και ειπε στην Επιτροπή:

- Όποιος τολμάει, ως έρθη να τά πάρη! Όλοι σιωπούσανε. Άλλά την άλλη μέρα, άμα του πέρασε ο θυμός, έδωσε πίσω τα σφουγγάρια στους ναύτες του λέγοντας:

- Τίποτα δέν πρέπει να γίνεται χωρίς να το διατάξη ο καπετάνιος!

Μετά την άπελευθέρωση της Ελλάδος, ο Παππανικολής διετέλεσε έμποροπλοίαρχος κι' έκανε συχνά ταξείδια στα Εθρωπαϊκά λιμάνια, για λογαριασμό της Κυβερνήσεως. Και την εποχή εκείνη του συνέβησαν διάφορα περιεργα έπεισόδια, όπως το άκόλουθο που το άναφέρει ο παλαιός καθηγητής του Πανεπιστημίου Γ. Παπασιώτης:

Κατά το 1835, ο Παππανικολής μεταφέροντας Γερμανούς στρατιώτες στην Άγκωνα, έληξε στο καράβι του και δυό φημισμένους θαυματοποιούς, τους όποιους περιποίηθηκε πολύ. Υποχρεωθέντες έζείναι από τους καλούς τρόπους του Παππανικολή, άνέλαβαν να του παρουσιάσουν τον πατέρα του, που είχε πεθάνει στα 1805. Τον έρώτησεν μερικά για τον πεθαμένο κι' έπειτα άποτραβήχτηκαν. Ο Παππανικολής καθότανε μόνος και περιμένε. Έξαφνα βλέπει τον πατέρα του όλοζώντανο, με τα ρούχα που φορούσε συνή-

ΗΘΗ ΚΑΙ ΘΕΙΜΑ ΞΕΝΩΝ ΛΩΩΝ

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΙΚΑ ΑΝΤΡΟΓΥΝΑ

Μιά άπ' τις περιέργως άγγλικές συνήθειες, είν' εκείνη που γίνεται στο Ντενβούο, στο Καντόνιο του Έσσεξ. Τό έθιμο αυτό προσελκύει κάθε χρόνο πλήθος θεατών, άπ' όλα τά μέρη της γηραιάς Άλβιώνος. Νά περί τίνος πρόκειται : Οί προύχοντες του χωριού που άναφέρουμε παραπάνω, σχηματίζουν ένα συμβούλιο ένάπιον του όποιου προσέρχονται παντρεμένα ζευγάρια που διατείνονται ότι είνε πρότυπα άγάπης και άφοσίωσης. Οί συναγωνιζόμενοι χωρίζονται σε δύο κατηγορίες : Στην πρώτη λαμβάνουν μέρος οί ηλικιωμένοι σύζυγοι που προσπαθούν ν' άποδείξουν πως ούτε μιά φορά δέν τσακώθηκαν κατά τό πολυετές διάστημα της κοινής συμβιώσεώς των. Καί στη δεύτερη κατηγορία άνήκουν τά νεαρά ζευγάρια, τά όποια όμως πρέπει νάχουν κλεισίει χρόνο άπ' την έποχή του γάμου των για νά μωροούν νά λάβουν μέρος στο πρωτότυπο αυτό διαγωνισμό.

Ό διαγωνισμός γίνεται κάτω από μιά πελώρια σκηνή που τή στήνουν κοντά στο ίπποδρόμιο. Τά μέλη της έξεταστικής έπιτροπής κάθονται σ' ένα ξύλινο άνάβηθο, και τά ζευγάρια σχηματίζουν κύκλο τριγύρω του. Η έξετασις άρχίζει άμέσως. Ένας σοβαρός κύριος, ό όποίος εκτελεί καθήκοντα Εισαγγελέως νά ποιεί, άποτινάει στά συζυγικά ζεύγη ερωτήσεις επί ερωτήσεων, προσπαθώντας ν' άνακαλύψη άπό τά λόγια τους μήπως υπέπεσαν σε κανένα παράπτωμα—μήπως έμάλλωσαν, δηλαδή, ποτέ και τά ταιριατά, τά συνθημιμένα και τ' άπαραίτητα μεταξύ άνδρωγύνων. Άφού ό άνακριτής άκούσει όλους τους ύπερηφίους για τό μεγάλο βραβείο συζυγικής όμοιοίας—και θά δήτε παρακάτω τί πράγμα είνε αυτό τό περίφημο βραβείο ! — ξεδιαλέγει δύο ζευγάρια, ένα άπό τους γεννότερους κ' ένα άπ' τους νεότερους, τά πειο άγαπημένα. Τά δύο άντρώγυνα είνε τότε ύποχρεωμένα νά δώσουν στην έξεταστική έντροπή νέες λεπτομερείετατες πληροφορίες για τόν τρόπο της ζωής των και, στην άνάγκη, νά καταφέρουν και στη μαρτυρία γετόνων τους, για νά έγγηθούν έξείνοι για τήν όδιότητα και άγάπη που βασιλεύουν σπίτι τους. Άν όλα αυτά βγούν άλήθεια, τό πρεσβειο άνακριτούσι τους συζύγους νικητάς και τους άνεβράβει σε τέσσερες καρτέλες τίς όποιες κρατούν μερικιοί άντρες που φοροούν άσπρες μπλούτες. Έτσι δε επί των καρτελών τους περιφέρουν γύρω άπ' τό ίπποδρόμιο. Όταν τελειώσει ή παρέλαση ξαναπηγαίνει τους συζύγους μέρος στην έπιτροπή. Καί κει, άφού όριστούν ότι θά έξακολοιθώσουν νά ζήν με τήν ίδια σύμπνια, κ' άγάπη γονατίζουν πάνω σε κάτι μυτερές πέτρες και πέσουν άπ' τά χέρια των ένόρκων τό βραβείο συζυγικής άγάπης. Τό βραβείο αυτό δέν είνε τίποτ' άλλο παρά... μισό γουρουνί !... Νά ήτανε τουλάχιστο δολόκληρο κει ζωντανό... Δέν άξίζει τόν κόπο—διάβρω—νά περάσουν δυό σύζυγοι όλη τους τή ζωή μαζί χωρίς νά γνωρίσουν τήν ήδονή των οικογενειακών καυγάδων και νά λάβουν στο τέλος έπαθλο μισό γουρουνί !...

Φως, νά κάθεται μπροστά στο τζάκι του σπιτιού τους και νά κεννίζει τό τομπουκι που έκάνιζε σε όλη του τή ζωή ! Ό Παππανικολής διηγότανε συχνά τό επεισόδιο αυτό που τόν ελεγε γλυκά συγγινησι...

Μιά φορά ό Παππανικολής, ταξιδεύοντας με τό καράβι του φορτωμένο σιτάρι, άπό τή Όησάο, άραξε στην Κωνσταντινούπολι για νά πάρη τρέφμμα. Ό τότε Τουρκός ναύαρχος Ταχής, μόλις είδε τό πλοίο του είχε ναυμαχήσει έναντιον του προ έτών, κινήθηκε άπο περιέργεια νά γνωρίσει από κοντά τόν πλοίαρχο, ό όποιος για δυόμιση ώρες είχε πολεμήσει με 4 Τουρκία πολεμικά στό νερά της Χίου. Ό Παππανικολής δέχτηκε τήν πρόκληση, έπήγε στη Ναυαρχίδα, όπου ό Ταχής του έκανε πολλές περιουσίες και του όμολόγησε ότι στη ναυμαχία ένείνη έχασε 70 ναύτες.

Μιά άλλη φορά, περνώντας ό ήρωσ μας μ' ένα φίλο του άπό ένα μονοπάτι τής συνοικίας Σταυροδρόμι, στην Κων)πολι, για νά πάη στο άραγμένο πλοίο του, βρέθηκε άξαφνα σ' ένα στενοσόκακο, κατοικουμένο όλο άπό Όθωμανούς. Οί δυό φίλοι είδαν άπό μακριά ένα τραπέζι ταβέρνας, επάνω στο όποτον ήταν πημηνές 15 μαχαίρες και μερικιά ποτήρια με κρασί κ' άλλα άδειανά. Αυτό έσήμαινε νά μή τολμήσει νά περάση κανείς χριστιανός άπό κει γιατί θάχανε τή ζωή του. Ό φίλος του είπεν ν' αλλάξουν δρόμο, άλλ' ό Παππανικολής, που τόν είχε πιήσει τό ψαριανό μπουρνί, προχωρεί και με μιά κλωτσιά άναποδογυρίζει τό τραπέζι. Μόλις τό είδαν είκοσι Τουρκαλάδες που καθόντανε στο μαγαζί, όρμηον έξω με τά μαχαίρια τόν χέρι. Γίνεται άγριος καυγάς, στον όποιον ό Παππανικολής έδειξε όλη του τή παλληκαριά, άλλους λαβώνοντας, άλλους κυνηγώντας. Καί άπό τότε τό σοκάκι έκείνο άνοίχτηκε για όλον τόν κόσμο.

Ό Δημήτριος Παππανικολής διετέλεσε άντιπρόσωπος των Ψαριανών στην Έθνική Συνέλευσι του 1843. Άπό τά 1846 ήταν πρόεδρος, του Ναυτιοδικείου, μέχρι του θανάτου του που συνέβη στις 29 Ιανουαρίου 1855 στον Πειραιά επί της Άγγλογαλλικής κατοχής. Κατά διαταγή του Βασιλέως Όθωνος τό λείψανο του ένδόξου νεκρού άνεβάρστηκε στις Άθήνας, έξετέθη σε προσκύνημα στην αίθουσα του Ύπουργείου των Ναυτικών και τήν άλλη μέρα έκηδέυτηκε με τιμές Ναυάρχου.

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

«Κασουδάτα» ή Έλληνική.

Είνε γνωστόν ότι στην Άφρική υπάρχουν φυτά που τρώνε έντομα, γι' αυτό όνομάστηκαν άπό τους βοτανικούς *σαρκοβόρα*. Ένα τέτοιο φυτό βρίσκεται και στην Ελλάδα. Φυτρώνει άνάμεσα στους βράχους του βουνού Κόρακας, στην Αιτωλία, και τό επιστημονικό του όνομα είνε *Κασουδάτα*. Έχει άνθη άβρό, λεπτά και πολύχρωμα και τό άρωμά του είνε μεθυστικό. Άμα ένα έντομο καθήση επάνω στο άνθος της Κασουδάτας, τά φύλλα του άνθους κλείνουν, αιχμαλωτίζουν τό έντομο, τό πνίγουν και έτσι τό κακόμοιρο ρουφείται άπό τό σαρκοφάγο λουλούδι και χάνεται. Άμα, ύστερ' άπό λίγη ώρα άνοίξη κανεις τά πέταλα του άνθους δέν βρίσκει τίποτε. Ίδιως τρώγει τις σκνίπες. Για τούτο οί χωρικοί των μερών έκείνων τό λένε *σκνιποχάρη*.

Η ηλικία των Άθηνών.

Πότε χτίστηκε ή πόλις των Άθηνών; Θετική άπάντηση δέ μπορεί νά δοθή, γιατί ή έποχή της χτίσεώς της χάνεται στα σκοτάδια της μυθολογίας. Μιά μόνο ήλιεραρχική τρεβίσι βρίσκεται στα μάρμαρα της Πάρου, που άνάγει τήν ίδρυσή της πόλεως της Παλλάδος στα μάρμαρα της Πάρου, που άνάγει τήν ίδρυσή της πόλεως της Παλλάδος στα 1582 π. χ. Όστε οί Άθήναι έχουν ηλικία 5509 έτών !

Η λύπη του Γέρου.

Ό Κολοκοτρώνης έλάτρευε τή γυναίκα του και ό θάνατός της—που έγινε στη Ζάκυνθο—τόν έλύπησε κατάκαρδα. Στο μνημόσυνό της έπήρε ό ίδιος στο κεφάλι του τό δίσκο με τά κολυβα άπό τό σπίτι του ως στην εκκλησία, σημείο της άγάπης του.

Η Έληά του Πλάτωνος.

Πολλοί βοτανικοί θεωρούν τήν έληά άθάνατη, γιατί λένε ότι άνανεύεται με τά ριζοκλωνάριά της. Στός Άθήνας, ύπάρχει μιά ιστορική έληά, έκείνη που στον ίσιο της μάσεως ό Πλάτων τούς μαθητάς του και τούς έδίδαξε τή Σοκρατική φιλοσοφία, κατά τό 430 π. Χ. Η έληά αυτή βρίσκεται 600 μέτρα πέρα άπό τό Βοτανικό Κήπο, άκριβώς στο δρόμο, Λεωφόρος της Ίερής Όδοϋ.

Η «έληά του Πλάτωνος» είνε ιδιοκτησία του άπέναντι μπακάλη, έχει περιφέρεια 7 1/2 μέτρα και άπό τόν κοφθαλισμένο κορμό της φαίνεται ή μεγάλη ηλικία της. Είχε πολλά χρόνια νά καρποφορήσει, άλλα κατά τό 1908 έξαιρετικώς έδωσε πολύ καρπό. Ό ιδιοκτήτης της είχε τότε τήν πρωτότυπη ιδέα νά βάλη σε κοιτιά άπό τις έληές αυτές, όμοια άλατισμένες και νά τις στείλη δωρο στους ήγεμόνας της Εύρώπης. Ό Κάιζερ έστειλε πίσω τό κοιτι με τή σημείωσι του Αύλαρχου ότι δέν δέχεται ποτέ δώρα.

Κάθε κατεργάρης στον μάγκο του.

Η παροιμία αυτή είνε κοινοτάτη, λίγοι όμως έξέρουν τήν παραγωγή της: Οί κοπηλάτες των πλοίων του Βυζαντινού Αυτοκρατορικού Στόλου άποτελούσαν τό λεγόμενο *κάτεργο*, επειδή ή κοπηλασία άποτελεούσε, για τήν κίνηση του καραβιού, τό κάτω έργον και γινότανε άπό εργάτες που καθόντανε σε *παγκάκια ή πάγκους*. Οί κοπηλάτες λεγότανε *κατεργάρηδες*. Έπειδή δέ ήταν κακά εποικείμενα οί περισσότεροι, ή φρεσίσι έπεσε σε κακή σημασία νά σημαίνη άνθρωπο φαύλο κλπ.

Όταν φανερονότανε ό έχθρός και διαταζότανε «πολεμική έγεργασις» (τό λεγόμενο *άπέλλο*) ό αρχηγός της κινήσεως—ό λεγόμενος *κάραβος*, διέταζε με μεγάλη φωνή :

— Ό πάς κατεργάρης εις τό παγκάκιόν του !
Άπ' αυτό βγήκε ή παροιμία: «Κάθε κατεργάρης στον πάγκο του», που σημαίνει τήν άνάγκη νά περιορισθή καθέννας, στη θέσι του, γιατί έτσι άπαιτεί ή περιστάσις.